

خۇجياکردنەۋەي عىراق لە ئىران لە جەنگى ئىسرائىلدا؛ ھۆكار و لىكەۋتەكان

د. ياسين تەھا، پىسپۇر لە مېژوۋى ئايىنزا ئىسلامىيەكان و شارەزا لە كاروبارى عىراق

جەنگى ئىسرائىل_ ئىران كە 12 پۇژى خايند، عىراقى خستە ناو ھاۋكىشەيەكى ئالۇز و لىۋارى جەنگەۋە، لە ھەمان كاتىشدا تاقىکردنەۋەيەكى كردارى بوو بۇ راددە و ئاستى پىگە و نفووزى ئىران لەم ۋلاتە لە كاتىكى ھەستىاردا. ئەم شىرۇقەيە لەبارەي بەرنامەي كار و ھەلۋىستى ھىزە پىرۋ_ ئىرانىيەكان لەو جەنگە و پۇلى ئايىندەيان ھەلۋىستە دەكات.

ھەۋلى پەلكىشكردى عىراق بۇ بەرەي دژەئىسرائىل

ھاۋكات لەگەل دەستپىكردى ھىرشەكانى ئىسرائىل بۇ سەر تاران (13 ى حوزەيرانى 2025)، سەرنج و چادىرىيەكان چوونە سەر ھەلۋىستى عىراق لەم پىشھاتەدا؛ بەو پىيەي چەند گروۋپكى چەكدارى تىدایە ئەگەرچى بەروالەت سەر بە ھىزەكانى حەشدى شەعبىي عىراقن، بەلام بەكرەبى و لە پىروى باۋەرى سياسىيەۋە بەشىكن لە مىحوەرى ئىران. لە سەرەتاي جەنگەكەدا ھەندىك لە ھىزە پىرۋىرانىيەكان بانگەشەيان بۇ ئەۋە دەكرد عىراق لە جەنگەكەدا دەكرىتە ئامانچ، ئەمەيشيان ۋەك پاساۋ بۇ ناچاربوۋنى تىۋەگلان دەخستە پىرو؛ بەلگەيشيان بۇ ئەم لىكدانەۋەيە لە چەند پىدراۋىكەۋە سەرچاۋەي دەگرت كە ئەمانە گىرنگىرىنيان:

ئىسرائىل تەنيا مەبەستى ئىران نىيە لە بنەرەتدا، بەلكو ئامانچىشى عىراقە و دەيەۋىت داگىرى بكات، “چونكە پىلى وايە سنوورى ئىسرائىل لە نىلەۋە تا فوراتە.” ھەندىك لايەنى ئىرانىيىش پەرەيان بەم بۇچوونە دەدا و بەلگەيان بەۋەيش دەھىنايەۋە كە ئەمريكا و ئىسرائىل لە ھەۋلەدان، گازى سىروشتى ئىران لە عىراق بېرن و، بەمە سزاي عىراق بدەن و دۇسيەي ھەردوۋ ۋلات تىكەل بكن[1].

ھەندىك لە قسەكەرە نىكەكان لە “چوارچىۋەي شىعى” باسيان لەۋە كرد، “لەنىۋ ئەۋ بەلگەنامە ئىسرائىلىيانەي كە ئىران دەستى بەسەردا گىرتوۋن، ئەۋە دەرکەۋتوۋە كە عىراق بەشىكە لە ئامانچ؛ پىلانەكەي ئىسرائىلىيىش ئەۋەيە ناۋخۇي عىراق تىك بچىت[2].”

ھەستكردى شىعەكان بە ساردوسپرى پانەگەيەنراۋى پەيۋەندىيەكانى ئىدارەي ترەمپ لەگەل عىراق؛ ئەمەيش زياتر ھانى بەدگومانى و بىنشكردى (تەسەۋركردى) سىنارىۋى خراپى دەدا. ئەۋەيشى گومانەكانى زياتر دەكرد ئەۋەيە، ھىشتا ھەلسوۋپىنەر، كاروبارى بالىۋوزى ئەمريكا لە عىراق بەپىۋە دەبات و واشنتون دىارىكردى بالىۋوز بۇ بالىۋوزخانەكەي لە بەغدا ھەر دوا دەخات. بە بۇچوۋنى ھەندىك تويژەرى ئەمريكى، ھۆكارى ساردبوۋنەۋەي ئەمريكا لە عىراق ئەۋەيە ئىدارەي ترەمپ “بە ھەمان دووربىنى تەماشاكردى ئىران، لە عىراقىش دەرۋانىت”؛ ھەرۋەھا بەگىنگى نابىنىت ۋەبەرھىتان لە عىراقدا بكات و، بگرە بەغداش تاقى دەكاتەۋە بەۋەي لە جىبەجىكردى سزا بەسەر تاراندا چەندە دەتوانىت ھاۋكار بىت؛ تەنانەت پىرۋژەي

رېځخراوه‌کانی خویشی له عیراق بۆ نزمترین ئاست کهم کردووه‌ته‌وه[3].

هه‌لۆیستی حکومەت و هه‌لۆیستی گرووپه‌ چه‌کداره‌کان

حکومەتی عیراق: حکومەتی “محەمەد شیاع سوودانی” که له‌سەر چوارچۆیه‌ی شیعی ئەژماره‌، جگه‌ له‌ پەتکردنه‌وه‌ی به‌کارهێنانی ئاسمانه‌که‌ی، داوای دانبه‌خۆداگرتن و پاراستنی سه‌روه‌ریی خاکی عیراقی ده‌کرد. له‌ یه‌که‌م کاردانه‌وه‌یشدا به‌رامبه‌ر هێرشه‌کانی ئیسرائیل دژی ئێران، هاوسۆزیی خو‌ی له‌گه‌ڵ گه‌لی ئێران ده‌رپ‌ری، به‌بێ ئاماژه‌کردن بۆ پ‌ژیمی حوکمران[4]. دواتریش جه‌ختی کرده‌وه‌ که ئەوپه‌ری دانبه‌خۆداگرتن په‌پر‌وه‌ ده‌کات؛ پ‌رووی له‌ ئەمریکاش کرد بۆ ئەوه‌ی پ‌یگری له‌ به‌کارهێنانی ئاسمانه‌که‌ی بکات[5]. له‌ هه‌لۆیسته‌کاندا جگه‌ له‌ هاوسۆزی، هیچ میکانیزمیکی تر پ‌رانه‌گه‌یه‌نرا که له‌ جه‌نگه‌که‌دا عیراق بخاته‌ پ‌ال ئێران.

گرووپه‌ چه‌کداره‌کان: سه‌رباری هه‌وله‌کانی پ‌النانی عیراق بۆ شه‌ری ئیسرائیل له‌ میدیا و لێدوانه‌ زاره‌کییه‌کانی هێزه‌ پ‌رۆ-ئێرانییه‌کان، به‌لام گرووپه‌ چه‌کداره‌کانی په‌یوه‌ست به‌ میحوه‌ری تاران، له‌ هه‌لۆیستی فهرمی و کرداریدا گ‌ری و به‌ندوباو‌ی زۆریان بۆ به‌شداریکردن له‌ جه‌نگه‌که‌دا دانا. سه‌رباری پ‌روودانی هه‌ندێک له‌و پ‌یشمه‌رجانه‌یش له‌ پ‌وژانی کۆتایی جه‌نگ، ه‌یچیان به‌شدار نه‌بوون و تێوه‌ نه‌گلان! به‌وانه‌یشه‌وه‌ که زۆر له‌ ئێرانه‌وه‌ نزیکن له‌ چه‌شنی: “که‌تیبه‌کانی حزبول‌لا، بزووتنه‌وه‌ی نوجه‌با، بزووتنه‌وه‌ی عه‌سائیب، که‌تیبه‌کانی سه‌ییدول‌شوه‌دا”.

هێزه‌ سیاسیه‌ شیعه‌کان: له‌سەر ئاسته‌ سیاسیه‌که‌یش چوارچۆیه‌ی شیعی، که چه‌تری کۆکردنه‌وه‌ی هێزه‌ شیعه‌کانه‌، ته‌نیا بانگه‌وازی بۆ پ‌یکه‌خستنی خۆپیشاندان کرد بۆ پ‌الپشتیی هه‌لۆیستی ئێران[6]؛ به‌لام ئەوه‌یش نه‌چووه‌ بواری جێبه‌جێکردنه‌وه‌ و نا‌ره‌زایه‌تی به‌فر‌اوانی ئەم جه‌مسهره‌ شیعییه‌ پ‌یک نه‌خرا. به‌پ‌یچه‌وانه‌وه‌ سه‌دریه‌کان که پ‌کابه‌ری هێزه‌ پ‌رۆ-ئێرانییه‌کان، به‌چ‌ری گ‌ردبوونه‌وه‌ و نا‌ره‌زایه‌تی به‌فر‌اوانیان له‌ به‌غدا له‌ دژی هێرشه‌کانی ئیسرائیل و پ‌یشیلکردنی ئاسمانی عیراق پ‌یک خست و، له‌ هوتافه‌کانیاندا دژی ئەمریکا و ئیسرائیل دروشمیان گوته‌وه‌[7].

مه‌رجی گرووپه‌کان بۆ پشتیوانیی سه‌ربازی له‌ ئێران: ئەو هێزانه‌ی له‌ ئێرانه‌وه‌ نزیکن یان به‌ ب‌ریاری تاران‌وه‌ په‌یوه‌ستن، له‌ ده‌می جه‌نگه‌که‌دا ئەم هه‌لۆیست و مه‌رجانه‌یان دانا:

1_ که‌تیبه‌کانی حزبول‌لا عیراق هه‌ره‌شه‌ی به‌ئامانجگرتنی به‌رژه‌وه‌ندییه‌کانی ئەمریکایان کرد له‌ناوچه‌که‌، ئەگه‌ر بچ‌یه‌ته‌ نیو جه‌نگه‌که‌ (15 ی حوزه‌یران). له‌م په‌یامه‌یشدا “حزبول‌لا له‌ پ‌یگه‌ی ئەم‌ینداره‌که‌یه‌وه‌، “ئه‌بو ح‌سین حمید‌اوی”، جگه‌ له‌ هه‌ره‌شه‌ی هێرشکردن، داوای له‌ حکومەت و “چوارچۆیه‌ی شیعی” کرد به‌رپ‌رسیاریتی هه‌لگ‌رن بۆ پ‌یگ‌رتن له‌ فر‌اوانبوونی جه‌نگ؛ هه‌روه‌ها “بال‌یۆزخانه‌ی ئەمریکا داخه‌ن و سوپاکه‌ی ده‌رکه‌ن”[8]. له‌پاش هێرشه‌کانی ئەمریکاش بۆ “فۆردۆ”، ئەم هێزه‌ هه‌ره‌شه‌ی خو‌ی نه‌برده‌ سه‌ر و نه‌چووه‌ نیو جه‌نگه‌وه‌!

2_ بزووتنه‌وه‌ی نوجه‌با له‌ زاری سه‌رۆکه‌که‌یه‌وه‌، “ئه‌که‌رم که‌عی”، هه‌ره‌شه‌ی به‌ئامانجگرتنی به‌رژه‌وه‌ندییه‌کانی ئەمریکا و دیپلۆماته‌کانی و هه‌لگ‌ری پ‌ه‌گه‌زنامه‌کانی له‌ناوچه‌که‌ کرد، “ئه‌گه‌ر ده‌ست بۆ تاله‌موویه‌کی پ‌یبه‌ری شو‌رشی ئێرانی ببه‌ن”[9] (20 ی حوزه‌یران). به‌م پ‌ییه‌یش ته‌نیا گ‌رنگی به‌ ئاسایش و

پاراستنى خودى رېبەرى شۆرش دا.

3 _ بزوتنەۋەى عەسائىب، لە زارى ئەمىندارەكەيەۋە، قەيس خەزەلى، ھۆشدارى دا لە ئەگەرى بەئامانجگرتنى رېبەرى شۆرشى ئىرانى، عەلى خامنەيى[10]. دواتر لە رېگەى بەرپرسەكانى دىكەيەۋە جەختى لەۋە كردهۋە، ئىران پىۋىستىي بەۋان نىيە “چونكە جەنگەكە تەكنەلۇژىيە.” لەگەل ئەۋەشدا بەۋە پاساۋى بىدەنگىيانى ھىنايەۋە كە “چاۋەرى ئامازەى رېبەرى شۆرشى ئىرانن”[11]. لە رۇژانى جەنگەكەشدا رېبەرى ئىران جگە لە پەيامىكى تۆماركراۋ دەربارەى بەرگىركردنى ئىرانىيەكان، ھىچ فەتۋايەكى سەرانسەرى جىھادكردنى بۇ شىعە رانەگەياند.

ئەۋەشى ئەم خۇپاراستنەى گروۋپە شىعەكان دەكاتە جىگەى پرسىيار، ھەندىك زانىارى دزەپىكراۋە كە باسيان لەۋە دەكرد گروۋپە شىعە چەكدارەكانى عىراق، موۋشەكى بالىستى و درۇنيان لە ئىرانەۋە پى گەشتۋە و لە بەسرە و ئەنبار و موۋسل ھەلىان گرتۋە بۇ بەكارھىنانى دژى بەرژەۋەندىيەكانى ئەمريكا لە كاتى گەرمبوۋنى جەنگەكەدا، چ لەناوخۇى عىراق بىت يان ولاتانى دەۋرۋەر[12] ھەروەھا لەگەل ئامازەكردنىكدا بە جەنگ لەلايەن ئەمريكاۋە، گروۋپە شىعەكان دەكەۋتەنە ھەپشەكردن و ۋەھا خۇيان پيشان دەدا كە ساز و ئامادەن[13]. بەلام ھىچ نەجوۋلان و كە جەنگىش كۇتايى ھات، ھەندىك لەۋانە لە چەشنى ئەمىندارى گشتىي بزوتنەۋەى عەسائىب، “قەيس خەزەلى”، لە پەيامى پىرۇزبايىدا دانى بەۋەدا نا “ئىران بەتەنيا سەر كەوت”[14]؛ بەبى ئەۋەى ھىچ ئامازەيەك بە ھاۋپەيمان و ھىژە نىكەكانى ئىران بكات.

مەترسىي گروۋپەكان و رېگىيە ناوخۇيىيەكان

دەشيت لەمپەرى بەردەم لايەنە عىراقىيەكان بۇ تىۋەگلانى جەنگى ئىسرائىل و مەترسىيەكانيان، لە چەند خالىكدا كورت بكرىتەۋە:

_ لەمپەرە شىعەيەكان: شان بە شانى ھەۋلە دىپلۇماسىيەكانى حكوومەتى عىراق بۇ بىلايەنى، دوو جەمسەرى گەۋرەى نەجەف، كە “سىستانى” و “سەدر”ن، رۇلىان ھەبوو لە دوورخستەۋەى عىراق لە تىۋەگلانى راستەوخۇ لە جەنگدا. ھەلوۋىستەكانى ئەم دوو جەمسەرە شىعەيە بەم جۇرە بوون:

1 _ سىستانى، كە مەرجهى بالاي شىعەيە، لەبارەى ھىرشەكانى سەر ئىران بەياننامەيەكى ئىدانەى بلاءو كروۋەتەۋە (13ى حوزەيران). لە بەياننامەكەدا داۋاي گوشارى نىۋدەۋلەتتى كرد بۇ راگرتنى ھىرشەكان؛ ھىچ ئەركىكى بەھاناۋەچوونىشى بە عىراقىيەكان نەسپارد[15]. پاش راگەياندنى ئەگەرى بەئامانجگرتنى رېبەرى شۆرشى ئىرانى، عەلى خامنەيى، مەرجهى بالاي نەجەف لە بەياننامەيەكى دىكەدا (25ى حوزەيران) ھۆشدارى دا كە ۋەھا كارىك، وپراى ئەۋەى ھەنگاۋىكى نائەخلاقى و نياسايىيە، لىكەۋتەى خراپىشى لى دەكەۋىتەۋە و دەبىتە ھۆى بشىۋى لەناۋچەكە. سىستانى داۋاي راگرتنى جەنگ و دۇزىنەۋەى چارەسەرى ئاشتىيانەى دۇسيەى ئەتۇمىي كرد بەپىي ياساى نىۋدەۋلەتتى[16]. بەمەيش خۇى بەدوور گرت لە راگەياندنى فەتۋاي بەرگىركردن لە ئىران ۋەك ئەۋەى لە ھەندىك لاۋە چاۋەرى دەكرا.

2 _ سەبارەت بە ھىرشەكانى سەر ئىران “موقتەدا سەدر” راى گەياند: “گرنگ ئەۋەيە عىراق لە جەنگ بەدوور بىت؛ ئەم ولاتە و گەلەكەى پىۋىستىيان بە جەنگى نوئ نىيە.” داۋاي ئەۋەشى كرد “دەنگە تاكلايەنە پىسەكان” بىدەنگ بكرىن. ئەم پەيامەيش دووركەۋتەۋەى ئاشكرا بوو لە شوئىنكەۋتەنى رەھاي ئىران و بەرە

شیعەكەى، لەسەر بنەماى “خۆمان لەپێشتەرىن” [17].

بەرژەوهندىيە ماددىيەكان: پىاوى ئايىنى شىعەى نزيك لە سەدرىيەكان، ئەوس ئەلخەفاجى، ئەوەى دركاند كە گرووپە شىعەكان نەك بەهانای ئێرانەو نەچوون، بەلكوو لە عێراق، سياسى (شىعە) ھەن پەياميان بۆ ئەمەريكيەكان ناردوو تا دلىيان بكەنەو نەبەن دژيان، “چونكە گىرفانىيان پەرە لە پارە و سەرمایەيش ترسۆكە.” [18]

مەترسىيە ئەمنىيەكان: سەرکردە لە كەتیبەكانى حزبوللا، حسین موئىس، كە پەرلەمانتارىشە، نەشاردەو مەترسیيان لە خەرقکردنى ریزەكانى حەشد و ھەبوونى سىخوڕ ھەيە لە چەشنى ئێران و لوبنان و، ھىواى خواست ھێزە چەكدارەكانى حەشد ھەلۆھەشێرنێنەو و بكرێنە دەزگەيەكى ھەوالگى بۆ خۆلادان لە چارەنووسى سوپای پاسداران و حزبوللاى لوبنان. [19] ھەر بەھوى ترسى ھێزە شىعەكانىشەو لە بەئامانجگرتن، سەرکردەكانيان ناچار بوون بە گۆرپى شوىنى نىشتەجىبوون و ھەلۆھەشاندنەو چالاكىيەكانيان؛ ئەمەيش تووشى داپرانى كردن لە گۆرەپان [20].

ترس لە ئايىندە: ترسى گرووپە شىعەكان لە تىكشكان و جىگرتنەوھيان لەلایەن رەوتى سەدرى پركابەرەو، بەتايبەت پاش بەشداریکردنى كونسولێ ئێران لە وتارى ھەينى سەدر؛ بە جۆرێك خەفاجى ئەوەيشى دركاند كە ئێران زۆر پەست و نىگەران بوو لەم ھەلۆیستەى گرووپە شىعەكان تا ئاستى ئەوەى پەيامىكى توندى بۆ ناردوون كە پوختەكەى ئەوھە: “گوركممان برسى كرد و سەگمان تىر كرد” [21]. ئەمەيش ئاماژەيە بە پشتىوانى ئێران لە چوارچىوہى شىعەى لە كىشمەكێشى سياسىدا بەرامبەر رەوتى سەدر؛ بە شىوہەيەكى گشتىش باوەرێك ھەيە كە ھەر بۆشايىيەكى گرووپە پرۆ-ئێرانىيەكان، بە سەدرىيەكان پەر دەكرێتەو [22].

ترس لە سوننەكان: لە پاش كەوتنى ئەسەد و ھاتنە سەر حوكمى “تحریر الشام”، شىعەكان ترسیان لە كوودەتا و ھەلگەرانەوہى سوننەكان ھەيە بە كاریگەرى گۆرانە جیۆسیاسىيەكانى سووریا و لەدەستدانى قوولایى ستراتیژی شىعەى لە بەرى خۆراواى عێراق. لەم ميانەيەشدا ھەندىك سياسەتوانى شىعە ھۆشدارى ئەوھيان دا، ئەگەر ئىسرائىل ھێرش بكاتە سەر عێراق، رژیمنى حوكمەران دەرووخىت.

پلانى ئێران: بۆچوونێك ھەيە پێى وايە، ئێران وىستوويەتى گرووپە عێراقىيەكان وەك خۆيان بىمێنەو بۆ كاتى دىكەى پىويست؛ بەو پىيەى ئەوان لە دەولەتى عێراق سوودمەندن و مانەوھيان لە عێراق بۆ ئێران باشتەر [23]. ئەم بۆچوونە لە ھەندىك ناوھندى سياسى و میدىيادا باوہ؛ پێى وايە لەپاش لەدەستچوونى سووریا و گوزرخواردنى حزبوللا، عێراق، وەك باخچەى پشتەوہى ئێران، رۆلى ھەيە لە يارمەتيدانى تاران. لەم سۆنگەيشەو ئێران ناخوازىت بە ئاگرى جەنگ بسووتێن و بچنە ریزى حزبوللا و حوسىيە گەمارۆدراوھەكان.

ئايىندەى نفوزى ئێرانى لە عێراق

سەربارى بەدەمەوہنەچوونى سەربازىيانەى ئێران لەلایەن گرووپە چەكدارە شىعەكانى عێراقەوہ، ھىشتا ئەستەمە بگوترىت كە چوونەتە دەرەوہى پشتىنەكەى تاران، چونكە ھىشتا نفوزى ئێران لە عێراقدا بەھێزە و، لەگەڵ ئەوەيشدا دەكرىت بگوترىت ھەندى گۆرانكارى لەم پىگە و ھەژموونە ئێرانىيە لەناو عێراق رووى داوہ. ھەندىكیش زیاتر دەرۆن و گریمانەى ئەوہ دەكەن ئێران نەتوانىت رۆلى يەكلاكەرەوہى ھەبىت لە

دياريكردى سەرۆكۈەزىرانى داھاتوۋى عىراق[24]. بالىۋىزى پىشۋى برىتانىا لە عىراق، “ستىف ھىكى”، لە دانىشتىكى “چاتام ھاوس” دا باسى لەۋە كر دوۋە، تا ئىستا حكومەتەكانى بەغدا نەيانەپشتوۋە عىراق بچىتە نىۋ جەنگى بەۋەكالىت، بەلام گەرەنتىي ئەۋە نىيە بتوانىت تاسەر بىلايەنى بپارىزىت و بەسەر گروۋپە چەكدارەكاندا زال بىت. بە بۆچوۋنى “ھىكى” پىشتىنەى رزگارىي عىراق، لە بەھىزكردى پەيوەندىدايە لەگەل دراوسىكانى لە كەنداۋ، بەتاييەت سعوودىا و قەتەر و ئىمارات؛ ئەمەيش تاقىكردەۋەى دووركەۋتەۋەى عىراقە لە ئىران[25].

ھەرچەندە لە “جەنگى 12 رۆژە” ىشدا گروۋپە عىراقىيەكان دانيان بەخۇياندا گرت، بەلام لە شەۋى كۆتايىي جەنگەكە ھەندىك لەۋ رادارانە كرانە ئامانچ كە حكومەتى عىراق بۆ چاودىرىي ئاسمان كرىبوۋنى. چالاكىكى نزيك لە گروۋپە چەكدارەكانى شىعە، “عەباس عەرداۋى”، لە تۆرى ئىكس لە پۇستىكا دانى بەۋەدا نا كە “رادارىكى فەرەنسى لە سەربازگەى تاجى، خزمەتى دوژمنكارىي ئىسرائىلى كر دوۋە و نىردراۋە بۆ سكراب”[26]. ئەمەيش ئىنتىماي ھىزە ۋەلائيىەكان بۆ ئىران لەسەر حىسابى عىراق دەرەخات، چونكە بەپىي زانىبارىيە بەردەستەكان ئەۋ رادارانە (TPS-77 Ground Master 400) لە نىۋان 2020_2022 دا لە كۇمپانىا ئەمريكى و فەرەنسىيەكان كىردارون؛ يەكەمىشيان لە جۆرى ستراتىژىيە و تواناي چاودىرىكردى زۆرە. ئەمەيش جىگەى گومانە بۆ گروۋپە پرۆ-ئىرانىيەكان[27]؛ لەناۋبەردىشيان كىشەى زۆر بۆ سەربەخۇيىي سىياسەت و بىريارى ئەمنىي عىراق دروست دەكات و ھەلگى مانايە، جگە لە زيانە ماددىيەكان.

كۆبەند

جەنگى ئىسرائىل_ ئىران تاقىكردەۋەيەكى كىردەيى بوۋ بۆ نفوز و پىگەى ئىران لە عىراق. لەم پىشەتە جومگەيىيەدا كە 12 رۆژى خاياند، گروۋپە چەكدارە شىعە عىراقىيەكانى پەيوەست بە ئىران و مىحوەرەكەى، تىۋە نەگلان؛ ھەروەھا لە جەنگەكەدا بەشدار نەبوۋن و ھەرەشەكانيان بۆ بەھاناۋەچوۋنى تاران جىبەجى نەكرد. لەمپەرەكانى بەردەم بەشدارىكردى ئەۋ گروۋپانە لە جەنگ جۋاۋجۋرن و تىكەلەيەكن لە: ناھاسەنگىي بالانسى ھىز، مەترسىي ئەمنى و سىياسى و دارايى، لەگەل ھەبوۋنى لەمپەرى ناوخۇيى (سىستانى _ سەدر)، بەلام ئەنجامگىريەكانى ئەم بەشدارىنەكردنە ئەۋە بەدەستەۋە دەدات كە ئىران، لە ناوخۇي عىراق خاۋەن بىريارى ھەلسوۋرپنەر نىيە؛ يان لەپاش دارمانى مىحوەرى تاران _ دەرياي ناۋەرەست، چىدى ناتوانىت رىسك بە عىراقىشەۋە بكات، بەتاييەت كە لەنىۋ شىعەى عىراقىشدا جەمسەرى بەھىز ھەن، پىيان وايە بەرژەۋەندىيەكانى عىراق لەپىشتەرە تا بەرژەۋەندىي ئىران.

[1] <https://2h.ae/UYjq>

[2] <https://2h.ae/jiUC>

[3] <https://2h.ae/PAMN>

[4] <https://2h.ae/oWSk>

[5] <https://2h.ae/HtuM>

<https://2h.ae/cLHx> [6]

<https://2h.ae/XOkv> [7]

<https://2h.ae/AVzK> [8]

<https://2h.ae/Asue> [9]

<https://2h.ae/jCiB> [10]

<https://2h.ae/Gmtt> [11]

<https://2h.ae/uPyA> [12]

<https://2h.ae/ZRZe> [13]

<https://2h.ae/XHTW> [14]

<https://2h.ae/iBNQ> [15]

<https://2h.ae/sula> [16]

<https://2h.ae/QuAq> [17]

<https://2h.ae/ychZ> [18]

<https://2h.ae/aAmj> [19]

<https://2h.ae/hZLT> [20]

<https://2h.ae/ychZ> [21]

<https://2h.ae/uPyA> [22]

<https://2h.ae/tzgB> [23]

<https://2h.ae/ychZ> [24]

<https://2h.ae/PAMN> [25]

<https://2h.ae/UvoP> [26]

<https://2h.ae/kgNk> [27]